શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

सा विद्या या विमुक्तये

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

જાન્યુઆરી-2020

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	પુરુષલિંગ
(૨)	ધોમવર્ધન
(૩)	સંવર
(૪)	મધ્યસ્થ ભાવ
(૫)	કર્મક્ષય
(૬)	ગુણોના દર્શન
(૭)	કાશ્યપ
(૮)	વિકથા
(૯)	સ્થિતિબંધ
(૧૦)	પરિજ્ઞાન
(૧૧)	જૈનેન્દ્ર વ્યાકરણ
(૧૨)	દીર્ઘદ્રષ્ટિ
(૧૩)	દ્રવ્ય નિર્જરા
(૧૪)	ક્ષાયિક
(૧૫)	કાયોત્સર્ગ
(૧૬)	પંચેન્દ્રિય
(૧૭)	સાતમી
(૧૮)	ચક્રવર્તી
(૧૯)	સુપક્ષ
(૨૦)	મિથ્યાદ્રષ્ટિ દેવ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	અન્યલિંગ સિદ્ધ
(૨)	વિનય
(૩)	ગુરુસ્થાપના સૂત્ર
(૪)	કૌડિન્ય
(૫)	આહાર ત્યાગ
(૬)	પ્રમાદ
(૭)	કાયા-ક્લેશ તપ
(૮)	અંતરાય કર્મ
(૯)	ભાવોત્સર્ગ
(૧૦)	સિંહની
(૧૧)	અણોજ્જા
(૧૨)	સુહદેવસી
(૧૩)	બહુમાન
(૧૪)	નિર્જરા
(૧૫)	પહેર

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	રસત્યાગ
(૨)	દર્શનાવર્ણીય
(૩)	સાર
(૪)	નવ પ્રકાર ની
(૫)	સંગ્રહ
(૬)	અભ્યંતર
(૭)	યોજન
(૮)	યોનિ
(૯)	સુપક્ષ
(૧૦)	સર્વ
(૧૧)	નારક
(૧૨)	ભેદ
(૧૩)	ચરિત્ર
(૧૪)	પરાયા
(૧૫)	એકવાર બોલવાની વિધિ
(૧૬)	અનાદિ
(૧૭)	કલુષિત થયેલ
(૧૮)	પ્રવર્તે
(૧૯)	હીન
(૨૦)	રાજકથા

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૫	(૬)	૨
(૨)	૩	(૭)	૮
(૩)	૬	(૮)	૧૦
(૪)	૯	(૯)	૭
(૫)	૪	(૧૦)	૧

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૮
(૨)	૬
(૩)	૨૦
(૪)	૯
(૫)	30
(૬)	૧૫
(૭)	૧ યોજન
(૮)	૧૮ હજાર
(૯)	૧૦૮
(૧૦)	૭૦ કોડાકોડી સા૦

પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર	
(૧)	×	(૧)	૧૦
(૨)	✓	(૨)	૧૦
(૩)	×	(૩)	23
(૪)	✓	(૪)	૨
(૫)	×	(૫)	૮
(૬)	×	(૬)	૧૦
(૭)	✓	(૭)	૧૯
(૮)	×	(૮)	93
(૯)	✓	(૯)	૧૯
(૧૦)	×	(૧૦)	૬

પ્રિંટિંગ ભૂલ ના લીધે અથવા અમારા થી રહેલ ભૂલના લીધે વિદ્યાર્થીઓ ને જે તકલીફ પડે છે. એના માટે ક્ષમાપ્રાર્થી છીયે. એવા સંજોગો માં વિદ્યાર્થી ને એનો પૂરો માર્ક આપવા માં આવે છે.

[illegible] ______ તપાસનારનું નામ ______

પ્રશ્ન - ૮

① કર્મપ્રકૃતિઓના સ્વભાવ :- ① આત્મામાં અનંતજ્ઞાન છે પરંતુ એના ઉપર આવરણ આવી જતા આત્મા અજ્ઞાનમાં અથડાય છે તેથી આંખે બાંધેલા પાટા જેવું છે જ્ઞાનાવરણીય કર્મ. ② રાજાને દાન આપવાની ઈચ્છા હોય પરંતુ ભંડારીની ઈચ્છા ન હોય તો તે વિઘ્ન નાખી રાજાને અટકાવી શકે તેવું છે અંતરાય કર્મ. તેથી રાજાના ભંડારી જેવું છે અંતરાય કર્મ.

② જેવી દૃષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ :- અનાદિકાળથી સંસારમાં પરિભ્રમણ કરતાં આ જીવને અન્ય જીવોના દોષો જોવાની અને પોતાના ગુણો જોવાની ટેવ પડી ગયેલી છે. દોષોને જોવા ટેવાયેલી દૃષ્ટિને ક્યારેય ગુણો દેખાતા નથી જ્યારે ગુણોને ઓળખવામાં હોશિયાર બનેલી નજરને ક્યાંય દોષ દેખાતા નથી. આપણે આ ટેવને ફેરવી દેવી જોઈએ. સર્વ જીવોમાં ગુણોના દર્શન થાય અને પોતાની જાતમાં દોષોના દર્શન થવા માંડે જ્યાં વ્યક્તિઓમાં ગુણોના દર્શન થશે ત્યાં સ્વયંમેવ બહુમાન - સન્માન જાગશે. જેને કમળો હોય એને શ્વેત વસ્તુ પણ પીળી દેખાય છે. આ વ્યક્તિ કે વસ્તુનો દોષ નથી દૃષ્ટિનો દોષ છે.

③ ગુરુસ્થાપના સૂત્ર :- સર્વે ધર્મક્રિયાઓ ગુરુની આજ્ઞા લઈ કરવી જોઈએ તેથી આ સૂત્ર સાક્ષાત ગુરુના અભાવે ધર્મ પુસ્તકાદિમાં ગુરુબુદ્ધિ રાખી તેથી સ્થાપના કરવા ઉપયોગમાં લેવાય છે. આ સૂત્રમાં આચાર્ય ભગવંતના ૩૬ ગુણોનું વર્ણન છે. પાંચ ઈંદ્રિયોના વિષયને કાબુમાં રાખનાર, નવ પ્રકારની બ્રહ્મચર્યની વાડોને ધારણ કરનાર, ચાર પ્રકારના કષાયોથી મુક્ત, પાંચ મહાવ્રતોને ધારણ કરનાર, પાંચ પ્રકારના આચારોને રૂડી રીતે પાળનાર, પાંચ સમિતિ - ત્રણ ગુપ્તિઓનું પાલન કરનાર. આ છે ગુરુના ૩૬ ગુણો.

④ પ્રભુ મહાવીર નો પરિવાર :- પ્રભુના પિતા કશ્યપ ગોત્રવાળા → ત્રણ નામ → સિદ્ધાર્થ, શ્રેયાંસ, યશસ્વી. પ્રભુની માતા વાસિષ્ઠ ગોત્રવાળા → ત્રણ નામ → ત્રિશલા, વિદેહદિન્ના, પ્રીતીકારિણી. કાકા → સુપાર્શ્વ, નંદિવર્ધન નામે મોટા ભાઈ, સુદર્શના નામે બહેન હતી. કૌંડિન્ય ગોત્રવાળી યશોદા નામે પત્નિ હતી. પ્રભુની દિકરી કાશ્યપ ગોત્રવાળી બે નામ → અણોજ્જા અને પ્રિયદર્શના. પ્રભુની દોહિત્રી કાશ્યપ ગોત્ર → બે નામ → શેષવતી અને યશસ્વતી.

⑤ પ્રદેશ બંધ :- કર્મ બાંધતી વખતે યોગ અનુસાર આત્મા ઓછા વધુ કર્મ દલિકોના સમુહને આત્મા સાથે જોડે છે. તેને પ્રદેશ બંધ કહેવાય છે. eg :- મોદકના આકારમાં વિવિધતા → નાનો, મોટો, મધ્યમ. જુદું જુદું વજન, ઓછા વધુ કણ વગેરે.